

Sygn. akt III C 1981/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Wydział III Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Dietkow

Protokolant: Kinga Kwaśniewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 listopada 2015 roku w W.

sprawy z powództwa W. B. i K. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki W. B. kwotę 80.000,00 PLN (osiemdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki K. B. kwotę 80.000,00 PLN (osiemdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;
3. oddala powództwo W. B. w pozostałej części;
4. oddala powództwo K. B. w pozostałej części;
5. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki W. B. kwotę 4.898,00 PLN (cztery tysiące osiemset dziewięćdziesiąt osiem złotych) tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu;
6. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powódki K. B. kwotę 4.898,00 PLN (cztery tysiące osiemset dziewięćdziesiąt osiem złotych) tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

III C 1981/14

UZASADNIENIE

Powódki: W. B. i K. B. w pozwie nadanym 23 grudnia 2014 roku wnoszą o zasądzenie od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.:

- 1) na rzecz powódki W. B. kwoty 130.000,00 PLN z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu;
- 2) na rzecz powódki K. B. kwoty 130.000,00 PLN z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wnoszą o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 kwietnia 2006 roku T. B. (1), żołnierz zawodowy jadąc służbowo jako pasażer samochodu P. (...), prowadzonego przez M. K., w wyniku wypadku spowodowanego z winy kierowcy tego pojazdu poniósł śmierć – okoliczności bezsporne. Wojskowy Sąd Garnizonowy wyrokiem z dnia 19 grudnia 2006 roku uznał M. K. winnego tego, że kierując samochodem P. (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w następstwie czego śmierć poniósł T. B. (1) i skazał na karę 4 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat – kopia wyroku k. 44. T. B. (1) w chwili śmierci miał 32 lata, pozostawił żonę W. B. i córkę K. B. urodzoną (...) – okoliczności bezsporne, kopie aktów stanu cywilnego k. 12, 14. Małżeństwo powódki W. B. z T. B. (1) było udane, trwało niemal 11 lat – kopia aktu małżeństwa k. 13. Powódka K. B. była rozpieszczana przez ojca – dowód – zeznania świadków: T. C. k. 128, J. K. k. 130, zeznania powódek k. 131, 132. Po śmierci męża powódka W. B. przez 5 lat zmagala się z depresją, leczyła się w M. w prywatnej przychodni lekarza psychiatry – dowód – zeznania świadka T. C. k. 128. Od 2013 roku powódka W. B. pracuje na lotnisku w M. – okoliczność przyznana. Powódka K. B. jest uczennicą liceum, w planach ma podjęcie studiów wyższych – okoliczność przyznana. Powódka W. B. jest w stałym związku z mężczyzną od listopada 2014 roku – dowód – zeznania powódki k. 131, 104. W 2014 roku powódka straciła matkę, która zmarła na chorobę nowotworową – dowód – zeznania powódki k. 131. W. B. przeszła operację usunięcia jajników rok po stracie męża, po tym zabiegu nie może być biologiczną matką – dowód – zeznania świadka J. K. k. 130, zeznania powódki k. 131. Powódki otrzymały od pozwanego odszkodowanie z tytułu straty męża i ojca na podstawie art. 446 § 3 k.c. – K. B. łącznie kwotę 200.000,00 PLN, W. B. łącznie 150.000,00 PLN – dowód – wyrok z 12 marca 2008 roku w sprawie III C 616/07 tut. sądu oraz bezspornie, dobrowolnie wypłacone odszkodowanie przez pozwanego. Odszkodowanie wypłacone na rzecz powódki K. B. powódka W. B. zużyła na przyjemności córki: prawo jazdy i wakacje – dowód – zeznania powódki K. B. k. 131, 104. Pozwany otrzymał odpis pozwu 15 kwietnia 2015 roku – dowód – potwierdzenie odbioru k. 79.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stosownie do art. 822 § 1 k.c., powstanie obowiązku zapłaty przez zakład ubezpieczeń (ubezpieczyciela) odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakładu powstanie odpowiedzialności ubezpieczonego, czyli samego ubezpieczającego lub osoby, na której rzecz ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia, za szkody wyrządzone osobom trzecim. Zobowiązanie do zapłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma więc ze swej istoty charakter akcesoryjny, tylko zatem wtedy, gdy ubezpieczony stanie się zgodnie z przepisami prawa cywilnego odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej, dochodzi do powstania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wobec tej osoby z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zakres odpowiedzialności ubezpieczonego wobec osoby trzeciej wyznacza co do zasady zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (dla porównania np. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2005 roku, III CZP 99/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 166 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002 roku, II CKN 353/99, publ. LEX nr 53301).

Pozwany w toku procesu nie kwestionował swojej, wynikającej z przepisu art. 822 § 1 k.c. odpowiedzialności co do zasady za skutki wypadku z dnia 27 kwietnia 2006 roku, jednak podnosił, że powódki nie wykazały i nie udowodniły zasadności dochodzonej kwoty zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę.

Śmierć męża powódki W. B. i jednocześnie ojca powódki K. T. B. nastąpiła 27 kwietnia 2006 roku, a więc w okresie poprzedzającym dodanie do art. 446 k.c. § 4 tego przepisu przewidującego możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w wyniku śmierci członka rodziny. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku - tak uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, z. B, poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, z. 1, poz. 10 oraz wyroki z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, z. C, poz. 91, z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, LEX

nr 846563, z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, OSNC 2011-ZD, z. B, poz. 44, oraz z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, LEX nr 1164718.

W pierwszej kolejności należy rozważyć jakie dobro osobiste powódek zostało naruszone, czy jest to wskazywane zerwanie więzi z mężem i ojcem, utrata dobrego męża, ojca, pozbawienie miłości, bliskości, zainteresowania, troski i opieki ze strony męża i ojca, jego obecności w życiu powódek. Odnosząc się do tej kwestii należy zauważyć, że katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochrona przewidziana w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Nie ma już obecnie wątpliwości, że do tego otwartego katalogu zalicza się także więzi rodzinne. Szczególna w tym znaczeniu, że jest to więź emocjonalna między członkami rodziny, zwłaszcza jak w niniejszej sprawie, między żoną a mężem, córką i ojcem, które były dobre i szczęśliwe aż do śmierci T. B. (1), pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. W cytowanej uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku w sprawie III CZP 32/11 Sąd Najwyższy podkreślił: „trzeba się zgodzić z poglądem, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 488 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest poszkodowana jedynie pośrednio. Nie może być kwestionowane, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć poszkodowanego. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również wiec osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 488 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego”. Sąd przedstawił stanowisko judykatury w całości akceptuje. Wina sprawcy spowodowania wypadku, w następstwie którego zmarł mąż i ojciec powódek, czym im wyrządził szkodę jest oczywista, została potwierdzona prawomocnym wyrokiem skazującym sprawcę śmierci bliskiego powódkom za popełnienie przestępstwa. Powódki naturalnie odczuwały ból i cierpienie wywołane utratą męża i ojca. Zerwanie więzi rodzinnej spowodowane śmiercią tak bliskiej im osoby zostało przez powódki dowiedzione. Relacje powódek z T. B. (2) były dobre, ale nie wyjątkowe, jedyne w swoim rodzaju i szczególne, jak to wynikałoby z pozwu.

Powódka W. B. była bardzo związana z mężem, przeżyła jego śmierć, pograżając się w kilkuletniej depresji, ale upływ czasu, śmierć matki, czy związek z nowym partnerem złagodziły żalobę, a nawet ją zatarły. Powódka w swoich zeznaniach lokuje śmierć męża 6 lat temu, choć od śmierci T. B. (2) minęło 9 lat. Oznacza to tyle, że powódka właśnie 6 lat intensywnie przeżywała żalobę po stracie męża. O tym też świadczą zeznania świadka T. C., że powódka straciła 5 lat ze swojego życia. Otrzymała łącznie 350.000 zł tytułem odszkodowania powódka nieroztropnie roztrwoniła tę kwotę na bieżące potrzeby, wakacje i prawo jazdy, co można usprawiedliwić wyłącznie depresją.

Powódka K. B. straciła ojca, który mógłby stanowić wsparcie dla niej w dorosłym życiu. Powódka jest bardzo młoda, uczy się jeszcze i ma plany na przyszłość, czego śmierć ojca nie zniweczyła.

Sąd dał wiarę zeznaniom powódek oraz zeznaniom świadków: T. C. i J. K. co do przeżyć powódek po śmierci T. B. (2). Powódki udowodniły, że śmierć męża i ojca była dla nich dużą stratą, W. B. leczyła się z powodu depresji, K. B. została półsierotą. Po 9 latach obie powódki są aktywne społecznie i zawodowo. W. B. nie dowodziła, że nadal leczy się z powodu stanu depresji po śmierci męża. Jest w nowym związku, od 2 lat pracuje zawodowo. Powódki nie udowodniły wyjątkowości więzi z T. B. (2). Dla każdego śmierć męża, czy ojca jest trudnym doświadczeniem. Dla złagodzenia przeżyć związanych ze stratą osoby bliskiej ważny jest upływ czasu. W tym wypadku minęło 9 lat i żaloba powódek musiała stracić swą intensywność.

Roszczenie o zadośćuczynienie za zerwanie więzi rodzinnej przyznawane na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia zmierzającego do naprawienia szkody majątkowej, opartego na

art. 446 § 3 k.c. Zadośćuczynienie jest oderwane od sytuacji majątkowej pokrzywdzonego oraz od konsekwencji, jakie śmierć osoby bliskiej powoduje w szeroko rozumianej sferze interesów majątkowych powódek. Ma na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej. Temu celowi służy zadośćuczynienie określone przez Sąd na kwotę 80.000,00 PLN dla każdej z powódek. W kwestii kryteriów przyznawania zadośćuczynienia z uwagi na brak jednoznacznych przesłanek dotyczących wysokości zadośćuczynienia Sąd kierował się przesłankami, które wielokrotnie przewijają się w orzecznictwie dotyczącym zadośćuczynienia, o których mowa w art. 455 k.c. Zadośćuczynienie winno mieć charakter kompensacyjny oraz przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, nie może charakteru stricte symbolicznego, a nadto powinno stanowić przynajmniej w części zaspokojenie poczucia straty osoby bliskiej. Poza powyższym przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia winno się brać pod uwagę stopień nasilenia cierpienia psychicznego, ich długotrwałość, a także wiek powódek oraz rodzaj więzi jaka łączyła je z osobą zmarłą. Postępowanie dowodowe wykazało, że pomiędzy powódkami, a T. B. (2) istniała więź rodzinna, której zerwanie spowodowało u powódek ból, cierpienie i przygnębienie, tym bardziej, że śmierć męża i ojca była nie tylko niespodziewana ale i przedwczesna. T. B. (2) miał zaledwie 32 lata. Małżeństwo powódki W. B. trwało 10 lat i tyle miała powódka K. B. w chwili śmierci ojca. Powódki nie przeżyły z T. B. (2) znacznej części ich życia, ale strata dobrego męża i ojca była dla nich dotkliwa. Powódki przeżyły śmierć męża i ojca, były w żałobie po tej stracie, co jest naturalną reakcją człowieka na wystąpienie w jego życiu takiego wydarzenia. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd miał także na uwadze to, że W. B. zużyła przyznane córce K. B. odszkodowanie po śmierci ojca na bieżącą konsumpcję i wakacje. Nie bez znaczenia jest upływ 9 lat od daty śmierci T. B. (2), co powinno umożliwić powódkom zakończenie żałoby. Ponadto powódki nie udowodniły istnienia innych, szczególnych okoliczności, wykraczających poza normalne, ujemne i powszechnie zrozumiałe odczucia człowieka dotkniętego utratą osoby bliskiej.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Wskazać w tym miejscu należy, że Sąd popiera dominujący w ostatnim czasie w orzecznictwie pogląd, według którego wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia

30 stycznia 2004 r., I CK 131/03 i z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 100/08). W świetle tego stanowiska terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania.

W ocenie Sądu okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają zasądzenie odsetek

od przyznanego zadośćuczynienia od dnia następnego po dacie doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, tj. 16 kwietnia 2015 roku. Zdaniem Sądu powódki nie wykazały żadnym dowodem wcześniejszego wezwania pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia dochodzonego w pozwie, jak i też daty, od której domagały się zasądzenia odsetek tj. 23 października 2012 roku. Nie wystarczy złożenie w pozwie wniosku o zobowiązanie pozwanego do złożenia akt szkodowych, które są prywatnym dokumentem pozwanego i zwykle są zbiorem kopii uzyskanych przez pozwanego oraz jego notatek. Przepisy k.p.c. nie znają dowodu z akt szkodowych. Powódki były reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika, który powinien złożyć wezwanie pozwanego do zapłaty i potwierdzenie otrzymania tego wezwania. Przerzucanie obowiązku dowodzenia na pozwanego tak istotnych dla wymagalności roszczenia powoda okoliczności narusza art. 6 k.c.. Świadczenie pozwanego należało uznać jako bezterminowe w myśl art. 455 k.c. i za datę wymagalności przyjąć dzień następny po dniu otrzymania przez pozwanego odpisu pozwu, stanowiącego zarazem wezwanie pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem.

To wszystko mając na uwadze sąd orzekł jak w wyroku.

Koszty procesu:

Stosując art. 100 k.p.c. sąd stosunkowo rozdzielił koszty procesu. Każda z powódek wygrała w 62%. Na koszty poniesione przez powódki składały się: opłata od pozwu w kwocie 6.500 zł od każdej z nich, oraz wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 3.617 zł, zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku poz. 490) wraz z

opłatą sądową od pełnomocnictwa, łącznie 10.117 zł na rzecz każdej z powódek. Z uwzględnieniem wygranej każdej z powódek 62% koszty jednej powódki to kwota 6.273 zł. Koszty pozwanego stanowi wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 3.617 zł., a wygrana pozwanego to 38%. Koszty pozwanego z uwzględnieniem wygranej 38% wynoszą 1.375 zł. Od wyższych kosztów każdej z powódek należało odjąć koszty pozwanego i na rzecz każdej z powódek zasądzić różnicę w wysokości 4.898 zł.